

DRAUGAS

PERIODICALS
July 11, 2002
Vol. LXXXX

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPOS - JULY 11, 2002

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-10-02

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 133
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Los Angeles birutėčių sukaktis; Connecticut lietuviai šventė Jonines; Daytona Beach prisimintos motinos.
2 psl.

Karaliaučiaus krašto rusai ne per daug žavi si Maskvos globa — D. Bindokienė rašo vedamajame; Dievas — ne teroristas, o visgi prieš Jį kovojama.
3 psl.

Įdomybės iš LR Seimo posėdžio.
4 psl.

Trys lietuvių imigrantų bangos susitiko Dainavoje ir mokėsi bendradarbiauti.
5 psl.

„Lietuviukų draugo“ skiltyse bresta būsimieji žurnalistai ir rašytojai.
6 psl.

Sportas

* Europos krepšinio le-genda, vidurio puolėjas Arvydas Sabonis gali grįžti į krepšinio aikštelę ir kitą sezoną žaisti Ispanijos ACB krepšinio lygoje, tvirtina vietos spauda. Galimas A. Sabonio sugrįžimas į aikštelę tampa vis labiau įmanomu, nepaisant jo 37 metų amžiaus bei prarastos sportinės formos. 220 cm krepšininkas nuo pirmadienio pradėjo treniruotis Malagos „Martin Carpena“ sporto rūmose kartu su geru savo draugu, „Unicaja“ klubo žaidėju Nacho Rodriguez. Neaišku, ar A. Sabonius pavyks atstatyti sportinę formą, kad galėtų žaisti ACB lygoje. Jį labai nuvargino patirtos traumos, po paskutinio sezono, praleisto papildomajame ir namuose, jis priaugo 20-30 kg, tvirtina Ispanijos spauda. Praėjusio sezono A. Sabonis buvo įrašytas Kauno „Žalgirio“ komandos paraiškoje, tačiau nežaidė nė vienerių rungtynių.

Naujausios žinios

* Vilniuje rastus Napoleono karių palaikus siūlo perlaikyti Antakalnio kapinėse.

* Vyriausybė pritarė pasiūlymui atleisti individualias įmones nuo nesumokėtų privalomojo sveikatos draudimo įmokų.

* Kaune bus įamžintas žydus gelbėjusio Nyderlandų konsulo atminimas.

* „Lietuvos geležinkeliai“ nuo rugsėjo padidins Rusijos krovinių tranzito įkainius.

* Policijos veiksmai prieš piketuotojus už Tibeto laisvę apsaugojo jų gyvybę nuo kinų, teigia pareigūnas.

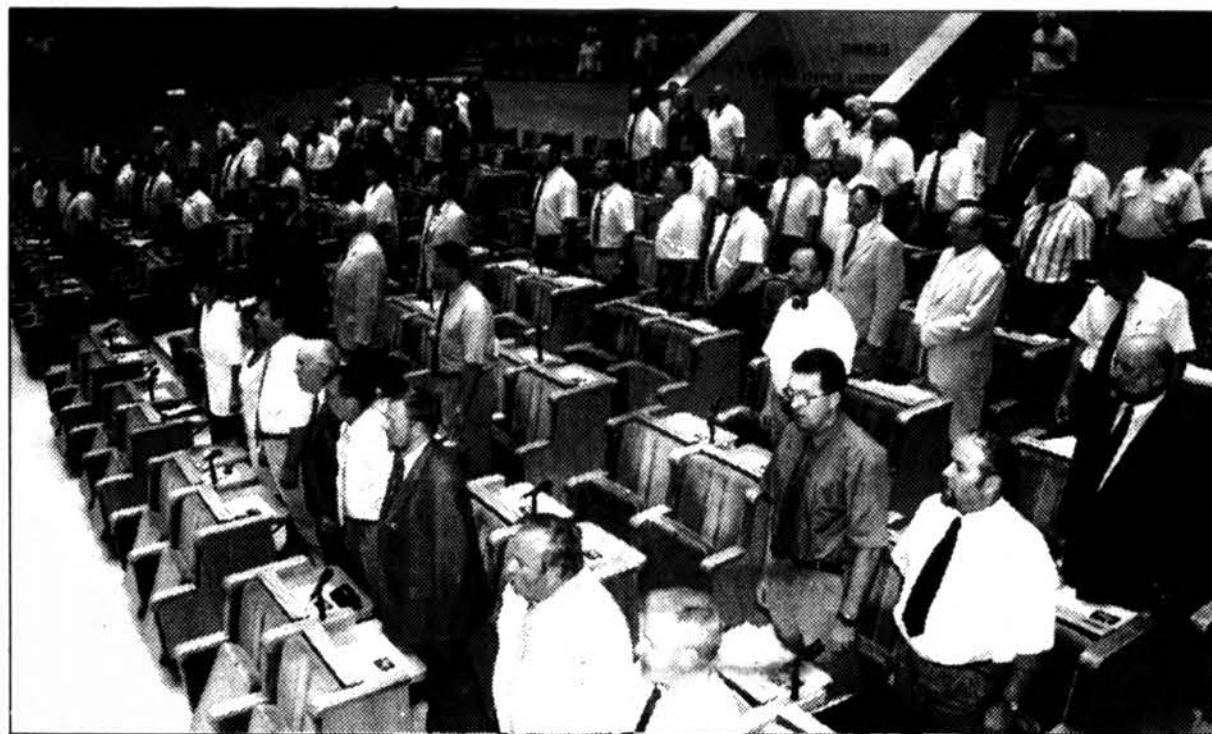
* Prezidentas sustabdė nepilnamečių „moralės apsaugos“ įstatymą.

* Kauno socialdemokratas kaltina socialliberalus neatsakingai valdžius miesto turtą.

Vytautas Landsbergis

Vidurvasarį, baigdamas pavasario sesiją, Seimas pasidare panašus į gudriai valdomą Šeštąją palatą. Vienas po kito buvo priimami Konstituciją trypiantys įstatymai, kaip antai privatių namų nacionalizavimas, neva „visuomenės“ labui, o iš tikrųjų ketinant atimtus atiduoti saviškiams ir kaip tik supriešinant visuomenę. Pradėjus enkavedistų ir gebistų reabilitaciją nuo savivaldybių rinkimų įstatymo, o savivaldybių rinkimus nusprendus rengti dar nesibaigiant kadencijai, kad kelis mėnesius būtų dvi savivaldybių tarybos — dar dirbanti ir jau išrinkta naujoji, stovinti už durų, turim gražių perspektyvų. Ne be reikalo buvo siūlyta, taupant lėšas, rinkti kartu ir dešimtąjį Seimą; galbūt ir jis galėtų stovėti už durų ir lukterti metelius ar

Seimas nubaigė sesiją

Lietuvos Seimas.

Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

porą, kaip dabar savivaldybių tarybos lauks keletą mėnesių. Ryttingai nubalsuota per kelti minėtiną Laisvės dieną iš rugsėjo 1 d., kai Lietuvoj

jau nebebuvo rusų kariuomenės, į ankstesnį kalendoriaus lapelį, kai rusų kariuomenė dar buvo ligi pat vidurnakčio. Galėjo padaryti rugsėjo 1-ąją

bendrą Laisvės ir mokslo dieną, bet valdžiai nesmagu, jeigu kokie mokytojai vaikams prašnektų apie laisvę.

Nukelta į 4 psl.

Vilniaus centre aptiktas kultūros paveldas bus išsaugotas

Vilniaus miesto savivaldybė nutarė išsaugoti rekonstruojamame Gedimino prospekte rastus senojo miesto pėdsakus. Savivaldybės siūlymams išsaugoti paveldą pirmadienį pritarė Kultūros vertybių apsaugos departamentas. Iki tol radinių ateitis nebuvo aiški.

Pagal Vilniaus miesto savivaldybės strateginį veiklos planą po Gedimino prospektu, Savivaldybės aikštės dalimi ir P. Liaukos gatve yra numatoma įrengti pirmąją miestiečių pažeminę automobilį stovėjimo aikštelę. Prasidėjus po žeminio garažo įrengimo darbams, Gedimino prospekte kartu vyko ir archeologiniai tyrimai. Per tą laiką archeologai čia rado nemažai radinių.

Savivaldybės ir kultūros paveldo specialistų siūlymu buvo nutarta išsaugoti vandentiekio talpas T. Vrublevskio gatvėje, vertingą kultūrinį sluoksnį nuo Nukelta į 4 psl.

Didžioji Britanija šiemet grąžino per 800 lietuvių

Didžiosios Britanijos imigracijos pareigūnai šiemet neįleido ar grąžino daugiau kaip 800 Lietuvos piliečių, ir maždaug trečdalis jų įsitikinę, kad buvo išsiųsti neteisėtai, rodo Valstybės sienos apsaugos tarnybos duomenys.

Nelegalios migracijos ir nelegalaus Lietuvos piliečių buvimo Jungtinėje Karalystėje problemos buvo aptartos antradienį Vilniuje vidaus reikalų ministro Juozo Bernatono ir Didžiosios Britanijos ambasadoriaus Lietuvoje Jeremy Hill susitikime.

Ministras J. Bernatonis pažymėjo, jog siekiant išspręsti lietuvių nelegalios migracijos problemą, trūksta duomenų apie Lietuvos piliečius, kurie grąžinami į tas valstybes, iš kurių bandė įvažiuoti į Didžiąją Britaniją. „Ne mažiau svarbu žinoti ir tikrąsias grąžinimo priežastis, nes šiuo metu apie jas daugiausia sužinoma iš pačių sugrąžintų asmenų, kuriuos, remiantis

Vilnius atnaujins derybas su ES dėl žemės pardavimo

Vilnius, liepos 10 d. (BNS) — Trečiadienį vyriausybė nusprendė pakeisti Lietuvos derybų nuostatą laisvo kapitalo judėjimo srityje, atnaujinti derybas su Europos Sąjunga (ES) dėl šio skyriaus ir siekti pereinamojo laikotarpio dirbamų žemės pardavimui užsieniečiams.

Vyriausybė šį sprendimą priėmė atsižvelgdama į Seime praėjusią savaitę priimtą nutarimą, kuriame rekomenduojama derėtis dėl 7-10 metų pereinamojo laikotarpio. Lietuva dėl laisvo kapitalo judėjimo derybinio skyriaus preliminarai derėtis su ES baigė pernai, nepasiekdama pereinamojo laikotarpio ir išsprendę gamtos išnaudojimo žemės pardavimo užsieniečiams ribojimus nuo narystės ES datos, tuo pačiu ketindama priimti taip vadinamą „saugiklių“ įstatymą, kuris nustatytų aiškių žemės pardavimo reikalavimus.

Nukelta į 4 psl.

Politologai numatė Rusijos karinio tranzito per Lietuvą būdus

Vilnius, liepos 10 d. (BNS) — Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dekanas Česlovas Laurinavičius, Raimundas Lopatos bei Vlado Siuravicius parengtoje studijoje nagrinėjami trys galimi Rusijos karinio tranzito per Lietuvos teritoriją scenarijai, kuriuos nulems geopolitinė padėtis.

Anot tyrimo, pagal „pesimistinių“ scenarijų, Euroatlantinės ašies lūžis turėtų lemiama neigiamą įtaką Lietuvos pozicijoms sprendžiant karinio tranzito klausimą. JAV pasitraukus iš Europos, Lietuvos priešstatos Rusijai galimybės sumažėja iki minimumo. Praradusi JAV paramą, Lietuva iš esmės nebeturėtų veiksmingų priemonių atsilaukti prieš Maskvos spaudimą įteisinti Rusijos karinį dalyvavimą Lietuvoje. Tuo tarpu Lietuvai tapus

visavertė NATO ir ES nare, numatomas „optimistinis“ scenarijus. Turėdama stiprų Euroatlantinę organizaciją užnugarį, Lietuva turėtų ypatingas pozicijas derantis su Rusija dėl karinio tranzito ir grėsmės iš Rusijos pusės kelti vadinamąjį rusų karinio tranzito klausimą sumažėtų iki minimumo, teigiama studijoje. „Jeigu tarptautinės sistemos raida plėtotųsi tokia linkme, jog Euroatlantinės integracijos procesas įtrauktų ir Rusijos Federaciją, tokiu atveju galima prognozuoti, kad Maskva išlaikytų galimybes spekuliuoti rusų karinio tranzito klausimu jau NATO bloko kontekste“, tokia įvykių kryptis minėtoje studijoje pristatoma kaip „santariai optimistinis“ scenarijus.

Susidarius tokiais padėčiai, Vakarai gali „paspausti“ Lietuvą nusileisti ir sutvarkyti

Nukelta į 4 psl.

Lietuva gali tapti regionine valstybe

Vilnius, liepos 9 d. (BNS) — Lietuvos geopolitinė padėtis bei regioninės politikos patirtis leidžia valstybei siekti regioninės valstybės vaidmens, teigia JAV ir Lietuvos žinovai. Vilniuje antradienį surengtoje spaudos konferencijoje buvo pristatyta Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (TSPMI) bei JAV Strateginių ir tarptautinių studijų centro žinovų parengta Lietuvos saugumo ir užsienio politikos strategijos apžvalga.

Pirmą kartą parengtoje apžvalgoje, kuri dar vadinama „baltąja knyga“, yra atskleidžiama Lietuvos užsienio ir saugumo politikos problematika bei pateikiamos konkrečios rekomendacijos Lietuvos vyriausybei politinėje, regioninėje, karinėje ir socialinėje srityse.

Kaip teigė pristatyme dalyvavęs TSPMI direktorius Raimundas Lopata, pagrindinė „baltosios knygos“ idėja —

parodyti, kad Lietuva turi potencialo būti „tam tikra prasme regionine valstybe“. „Šalis yra pakankamai unikali dėl savo geopolitinės padėties ir sumanūs jos naudojimas gali atverti tokias galimybes“, sakė politologas. Jis pabrėžė, kad Lietuva euroatlantinėmis organizacijoms yra svarbesnė nei Latvija ar Estija, visų pirma, kariniu požiūriu ir regioninio saugumo sklaidos patirtimi.

„Regioninės iniciatyvos pirmiausia turėtų būti nukreiptos į „minkštąją“ saugumą — kovą prieš organizuotą nusikalstamumą, korupciją ir nelegalią migraciją“, pabrėžė R. Lopata.

Pasak jo, amerikiečių politologų manymu, Lietuva gali užimti pakankamai svarbią vietą JAV užsienio politikos Rusijos atžvilgiu. „Lietuva tam tikrais atvejais galėtų būti tarpininkė tarp Rusijos ir JAV“, kalbėjo TSPMI direktorius. Nukelta į 4 psl.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Roma. Italijoje įsikūrusios „al Qaeda“ kuopelės dar prieš praėjusius metus rugsėjo 11-ąją planavo surengti teroro išpuolius Vatikane, JAV konsulate Italijoje ir vienoje Venecijos bažnyčių, trečiadienį pranešė didžiausias Italijos dienraštis „Corriere della Sera“. Tačiau likus 2 mėnesiams iki rugsėjo 11-osios teroro išpuolių, „al Qaeda“ kuopelės buvo įsakytos atsaukti šiuos planus. Italijos policija sužinojo apie šiuos „al Qaeda“ planus, gavusi informaciją iš slapto agento, kuris buvo įsiskverbęs į Londono įsikūrusį „al Qaeda“ tinklą.

Briuselis. Europos Komisija (EK) trečiadienį pritarė griežtiems pasiūlymams pertvarkyti Bendrąją žemės ūkio politiką, nepaisydama griežto Prancūzijos nepritarimo siūlymų keisti žemės ūkio lėšų mokėjimo tvarką. EK siūlo ūkininkams mokėti fiksuotas

ir nuo gamybos apimčių nepriklausančias lėšas. Spaudimas pertvarkyti ES žemės ūkio politiką su 40 mlrd. eurų per metus biudžetu, sudaranti beveik pusę viso ES biudžeto, nuolat didėja, 15-os valstybių grupės rengiantis priimti iki 10 naujų narių ir pradėti naują pasaulinės prekybos derybų ratą.

Frankfurtas. Dėl kultūros ir kalbų skirtumų bei nevienodos valstybių reakcijos į išorinius ekonomikos sukrėtimus euro zona subyrės per 5-15 metų, leidiniui „Capital“ teigė 1974 m. Nobelio ekonomikos premiją laimėjęs 90-metis JAV ekonomistas Milton Friedman.

Zagrebas. Kroatijos prezidentas Stipe Mesić trečiadienį paprašė praėjusią savaitę atsistatydinusio premjero Ivica Račan sudaryti naują vyriausybę, kuri turės pratęsti reformas. Praėjusį penktadienį I. Račan atsistatydino, sukeldamas dvejus su puse metų gy-

vavusios penkių partijų vyriausybės žlugimą. Vidaus nesutarimai didžiąją metų dalį neleido šiai vyriausybei imtis esminių reformų.

JAV

New York. JAV prezidentas George W. Bush antradienį pasiūlė numatyti dvigubai ilgesnes bausmes už ekonominius nusikaltimus bei prie vyriausybės įsteigti finansinių nusikaltimų „smogiamąją komandą“. Šiuo metu didžiausia įkalinimo bausmė už tokius nusikaltimus — 5 metai, prezidentas siūlo ją padidinti iki 10 metų.

Wall Street profesionalai JAV prezidento pasiūlymus pertvarkyti apskaitą įvertino skeptiškai ir pabrėžė, kad tik kalbų nepasitikėjimui korporacinė Amerika sumažinti nepakaks. Po kelių apskaitos skandalų išaugus nepasitikėjimui, pagrindiniai akcijų rinkos indeksai praėjusią savaitę smuko iki žemiausio per 5 metus lygio.

Vašingtonas. Konservatyvi viešųjų interesų gynimo organizacija „Judicial Watch“ trečiadienį teisme pateikė ieškinį

didžiulei naftos įrenginių gamybos korporacijai „Halliburton“, jos buvusiam vadovui, dabar — JAV viceprezidentui Dick Cheney ir kitiems vadovams. Ieškinyje teigiama, kad „Halliburton“ dirbtinai išpūtė savo akcijų kainas, griebdamasi „apgavikiškų“ buhalterijos gudrybių. 1998 m. korporacijos buhalteriams buvo nurodyta apskaičiuoti jos pajamas naujoviškai, įtraukiant į jas mokesčius už didelius statybos projektus dar iki to, kai užsakovai sutiko juos sumokėti. Tokiu būdu buhalterija dirbtinai padidino finansines įplaukas. Griebiantis šios gudrybės, „Halliburton“ pelnas atrodė kur kas didesnis nei buvo iš tikrųjų, o akcijos atitinkamai brango daugiau nei buvo to vertos, teigiama ieškinyje.

Miami, Florida. JAV pareigūnai deportavo Irako prezidento Saddam Hussein posūnį, kuris buvo sulaikytas negavęs vizos, reikalingos norint dalyvauti lakūnų rengimo seminare. Pirmadienio vakarą 36 metų Mohammad Saffi buvo išsiųstas atgal į Naująją Zelandiją.

ALŽYRAS

Alžyras. „Al Qaeda“ tinklas netrukus smogs taikiniams JAV ir visame pasaulyje. antradienį išspausdintame interviu pareiškė „al Qaeda“ atstovas. „Mūsų karinės ir žvalgybos sistemos tiria ir stebi naujus taikinius JAV, kuriems bus smogta artimiausiu metu“, Alžyro arabų dienraštis „El Youm“ sakė atstovas Sualeman Abu Ghaith. „Mūsų kovotojai savirūžiai jau pasirengę ir nekantriai laukia, kada bus galima surengti išpuolius prieš JAV ir žydų taikinius pačioje Amerikoje bei užsienyje“, pridūrė jis. „Amerika žino, kad mes esame veiksmingi, o ne žodžio žmonės“, sakė jis.

ARTIMIEJI RYTAI

Palydovinės televizijos tinklas „Middle East Broadcasting Center“ (MBC) antradienį vakare išplatino garso įrašą, kuriame aukšto rango „al Qaeda“ atstovas Abu Laith Allibi tvirtina, kad Osama bin Laden ir Talibano vadas mulla Mohammad Omar „yra gyvi ir sveiki“. MBC teigimu, šis garso įrašas buvo padarytas prieš

kelias savaites. „Taip pat noriu dar kartą patikinti mujahidus (talibanus kovotojus - red.), kad mulla Omar galėjo sutelkti mujahidus, kurie buvo išsibarstę ir kurie dabar pradėjo persigrupavimą“, sakė Abu Laith Allibi.

RUSIJA

Maskva. Rusija ragina Europos Sąjungą (ES), Lietuvą ir Lenkiją pradėti keturšales komisijas, turinčias spręsti Karaliaučiaus problemą, darbą, pareiškė Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov. Jo nuomone, turėtų būti kalbama ne apie koridorių korimą, bet „apie Rusijos piliečių teisę laisvai susisiekti“. „Tai visiškai išsprendžiama problema“, pažymėjo jis ir pridūrė, kad išspręsti ją įmanoma „gerbiant bet kurios valstybės, per kurią eitų tranzitas, suverenitetą“. „Šiuo atveju, tai Lietuva. Per Lenkiją tranzito nebuvo numatoma — ten svarbus sienos pereinimo klausimas, paaiškino jis. Į Rusijos sąvoką „transitas“ įeina „galimybė važiuoti Lietuvos teritorija nuo vienos Rusijos sienos iki kitos sausumos bei vizų“, sakė ministras.

St. Petersburg, FL, Amerikos lietuvių klubo Kultūrinis barelis 2002.04.16 buvo surengęs brolių – smuikininko Dainiaus ir pianisto Aido – Puodžiukų koncertą.

VYTAUTAS LANDSBERGIS

Atkelta iš 1 psl.

Užtat gal smagu buvo daugumai pasijaukti iš buvusių politinių kalinių, tremtinių ir partizanų, jiems skirtas kompensacijos už sovietų atimtą turtą nukeliant toli į ateitį. Už horizonto — laisvė.

Paskutinę savaitę Seimą dar drebinio ypatingi viesulai dėl komisijų ir jų išvadų. Antai komisija sveikatos apsaugos padėčiai tirti padarė išvadą — ne tokia, kokios valdžiai reikia, o būtent, kad nežmoniški, pacientus ir gydytojus kiršinantys ministro įsakymai turi būti atšaukti. Seimo Statutas sako, kad tokių vienkartinų komisijų išvados pateikiamos Seime, jo žiniai, ir tiek. Joks balsavimas nenumatytas, ką vadai norės, tą tegu daro. Tačiau Č. Jursėnas su manė, kad reikia tvirtinti balsavimu, ir liepė daugumai išvadų netvirtinti. Pasakytą — padaryta. Bet išvados vis tiek yra, tai dabar ketina jas klasuoti, arba neskelbti, arba perspausti kitaip. Kita komisija dėl Seimo lešų naudojimo buvo teisėtai sudaryta iš visų frakcijų atstovų, kur dauguma vis tiek turi daugumą, bet jos būsimas tyrimas bus išsąsindino Seimo pirmininko pavaduotoją A. Skardžių (berods, pavaduotojas jau patčioje šio Seimo darbo pradžioje perkliavo daržovėmis su Seimo valgykla). Kaip sugriauti, kad nebūtų jokios komisijos, jokio tyrimo? — tą buvo verta filmuoti, joks režisierius nepastatytų geresnės komedijos apie dabartinį Seimą, paniškai bijantį net savo pačių valdomo patikrinimo! Paskutinis kadras, pristigus keturių balsų, tai laimingo vadovo: „Ačiū, ačiū!“ Ir dar valdanciosios socialdemokratų - socialliberalų koalicijos oficialus pareiškimas, kad toks tyrimas klaidintų jų rinkėjus...

O žaismų viršūnė buvo reikalavimas sudaryti komisiją dėl „Jangilos“ aferų, kur labai arti stovi labai galingas Seimo narys iš Kėdainių. Tai šimtų milijonų litų, nusuktų nuo Lietuvos valstybės, byla. Komisiją sudaryti reikalavo 45 Seimo nariai, daugiau negu reikia parašų, kad ji būtų privaloma sudaryti. Užkulisiose prasidėjo prievartavimas, kad save gerbiantys arba negerbiantys Seimo nariai atsiimtų parašus. Atsirado 12, kurie jau liepos 4 d. buvo atsiėmę parašus — tokį dokumentą išplatino Seimo vadovybė, ir jis liks korupcijos bei šliaužimo prieš pinigų valdžią istorijai.

Tai pasidavė ir parašus atsiėmė: Vasilijus Popovas, Gintautas Mikolaitis, Aloyzas Sakalas, Stasys Kružinauskas,

kas, Julius Sabatauskas, Artūras Plokštas, Alfonsas Pulkas, Algirdas Butkevičius, Jonas Jurkus, Giedrė Purvaneckienė, Jurgis Utovka, Algirdas Kunčinas. Tai vis valdantieji, kurie turi valdžią ginti valstybėje (Lietuvoje), bet negina. Naktį opozicija dar ieškojo naujų drąsių žmonių, o valdžia toliau gąsdino bailėsiuosius. Drąsesnių dar atsirado, o iš bailesnių dar atsikėmė, vieno pritrūko. Tema žurnalistiniam tyrimui. Juk nuo Seimo lešų patikrinimo atšoko irgi 12 — kažin, ar tie patys? Iš tiesų, priešintis terorizmui Lietuva turėtų pradėti būsime Seime, jeigu rinkėjai suvoks, ligi ko ta įstaiga numuko nuo Sausio dienų ir naktų. Stovėjo tada prieš tankus, o dabar klaupiasi prieš pinigus, kad štai šimtų milijonų afėra nebūtų Seime tiriamas.

Jeigu savigarbos — ne padučių, o parašas — grybo vertės, tai šis reiškinys gal prasidėjo anksčiau. Antai kas nors pridėtų dar tuos, kurie anksčiau vos ne krauju buvo pasirašę liberalų vienybės priesaiką: jeigu išeisiu iš frakcijos, tai ir iš Seimo! Išėjo, bet neišėjo...

Ir paskutinę sesijos dieną dar vienas nebe komiškas, iš esmės bemaž nežmoniškas balsavimas. Įstatyme dėl paramos kai kuriems ūkininkams, prispierkantiems daugiau žemės, jeigu tik ji yra greta jų valdų, siūliama padaryti dar vieną lengvatą: ir tiems, kurie neatgavo tėviškių, įsikūrę kitur, bet galbūt prasigynę nusipirkę ir tėviškę, jeigu naujieji savininkai parduoda. Ne! — nubalsavo Seimo dauguma, — tiems, kurie buvo išvežti arba nuvaryti ir neatgavo išdalintos tėvų žemės, o tik norėtų dabar ją nusipirkti — ne, jiems tokios lengvatos nedarysim! Balsavime neparėmusių ši siūlymą pavardės irgi vėta žinoti: Vytenis Andriukaitis, Bronius Bradauskas, Sigitas Burbienė, Vytautas Einoris, Jūratė Juozaitienė, Kęstutis Kriščiūnas, Stasys Kružinauskas, Algirdas Kunčinas, Gintautas Mikolaitis, Vladimiras Orechovas, Artūras Paulauskas, Rolandas Pavilionis, Vasilijus Popovas, Kazimieras Prunskienė, Algis Rimas, Julius Sabatauskas, Valerijus Tretjakovas. Tai septyniolika. Bet salėje sėdėjo dar 28 užsiregistravę, kurie visai nebuvo. Gal širdyse buvo kiek palankūs, bet baimė ir partijos disciplina suparalyžiavo ranką, neleido išvys paspausti mygtuko. Tai Seimo nariai: Vydas Baravykas, Mindaugas Bastys, Antanas

Valstybės dienos — Liepos 6-osios — proga šventiškai pasipuošusios lietuvės.

Žilvino Beliausko nuotr.

KOVA PRIEŠ DIEVĄ AMERIKOJE?

Paskutiniuoju metu visoje JAV žiniasklaidoje pasklido sensacija, kad Kalifornijos teismas nusprendė, jog Dievo vardas ištikimybės priesaikoje (Pledge of Allegiance) prieštarauja konstitucijai, o vis tik gražiai skamba „One nation under God“ („vieninga tauta po Dievu“). Taip pat buvo pranešta, kad tas sprendimas buvo padarytas ne balsų dauguma, o jį išprovokavo vienas labai aktyvus ateistų veikėjas. Visi žinome, kad JAV viešose mokyklose, prieš pradėdant

pamokas, milijonai mokinių vienbalsiai sukalba ištikimybės priesaiką, kuri buvo oficialiai įteisinta ir patvirtinta 1954 metais, kai buvo svarbu išsiskirti nuo ateistiškos sovietinės Rusijos. Taip pat žinoma, kad ir Kongresas, ir Senatas savo sesijas pradeda malda, o aukštųjų pareigų gavėjai ir patys prezidentas priesaiką taip pat duoda Dievo vardu — tepadeda man Dievas (so help me God). Jei nuolatos pabrėžiama konstitucijos garantuojama žodžio ir tikėjimo laisvė, tai kodėl staiga, net su teismo talka, ateistams kilo mintis šalinti Dievo vardą? Tenka pabrėžti, kad Dievo sąvoka nėra taikoma kurios nors vienos religijos aukščiausiai būtybei, bet ji tinka ir krikščionims, ir musulmonams, ir žydams, ir visiems kitiems. Ar tuo nėra varžoma konstitucijos garantuojama žodžio laisvė?

O kas bus su JAV dolerių banknotuose esančiu įrašu: „Dievu pasitikime“ (In God we trust). Ar reikės juos su-

rinkti, kad būtų iškeisti į naujus, o senieji sudeginti ar kokiu kitokiu būdu pašalinti iš apyvartos?

Prieš kelerius metus Clevelando apylinkėse kilo skandalas, kai ant teismo rūmų ir vienos mokyklos sienos buvo iškabinta Dešimt Dievo įsakymų. Jie ne vien buvo pašalinti, bet taip pat buvo nubausti juos iškabinę asmenys. Žodžiu, nereikia bijoti vogti, žudyti ar daryti kitus nusikaltimus, jei pavyksta išvengti policijos, bet už Dievo vardą gal reikės nukentėti. Ar ne paradoksas?

Vakarinę žinių sraute matome, kaip prieš tą teismo sprendimą protestuoja karo veteranai ir didžioji dauguma eilinių gyventojų, net iki 87 procentų. Norintieji gauti daugiau informacijos apie kovas prieš Dievo vardą, gali skambinti telefonu 1-888-TELL-FOX, tačiau svarbu žinoti, kad telefonas ilgokai būna užimtas, nes daug žmonių skambina.

Aurelija M. Balašaitienė

LR ambasadorius JAV-se Vygaudas Užackas (kairėje) su Michigan valstijos senatorium Mat Dunaskiss (R), kuris yra lietuvių kilmės ir kiekviena proga paremia Lietuvos reikalus. Sauliaus Anužio nuotrauka.

DRAUGAS, 2002 m. liepos 11 d., ketvirtadienis

3

Danutė Bindokienė

Kaip išlaikyti rusus rusais

Kadangi manoma, kad 2004 m. Lietuva ir Lenkija gali tapti Europos Sąjungos narėmis, Rusijos prez. Vladimir Putin ne kartą jau išreiškė nepasitenkinimą, kad Karaliaučiaus krašto gyventojai bus dar labiau izoliuoti. Net jų kelionė į „savo tėvynę“, t.y. Rusiją, susidurs su keblumais dėl vizų per ES valstybes. Putin nuomone, tokie ES reikalavimai yra „pavojingėsi už šaltąjį karą“. Kur girdėta, sako Rusijos vadovas, kad piliečiams būtų trukdoma keliauti į savo kraštą (nejaugi jis pamiršęs sovietinius laikus)...

Putin vengia užsiminti, kaip Karaliaučius, dabar jau žinomas Kaliningrado vardu, pateko Maskvos globon ir tapo Rusijos teritorija. Bet apie tai nebijo rašyti „The Economist“ žurnalas (2002.06.29). Neilgame, bet taikliai straipsnyje sakoma, kad ši sritis Rusijai — tuomet dar Sovietų Sąjungai — teko 1945 m.; anksčiau ji priklausiusi rytinei Prūsijai (būtų tiksliau, jeigu straipsnio autorius būtų susipažinęs su tikrąja Karaliaučiaus praeitimi), bet ir po sovietų imperijos žlugimo pasiliko Maskvos zonoje. Turbūt tik amerikiečiams vis dar neaišku, kad kitaip ir būtų negalėjo: ka Rusija kartą pasisavina, lengvai neatsako. Nors sovietų jau seniai nebėra mūsų planetoje, Kremlius, kai jam patogus ar naudinga, sovietijos teritorijas priskiria Rusijai. Tad ir Karaliaučiaus iš savo nagų nesiuršia paleisti.

Iš esmės su Karaliaučiumi Maskvai turbūt daugiau bėdos negu naudos, o jo įsikibus laikosi gal labiau „iš principo“. Minėtame „Economist“ straipsnyje pabrėžiama, kad tai labiausiai atsilikusi, prastaiusia tvarkoma Europos dalis. Karaliaučius vadinamas kontrabandos, ligų, ypač lytinių ir AIDS, šaltiniu. Jo savivaldybė pasižymi korupcija, gyventojai — vargingu gyvenimu. Nors Rusija gaudus karštai paneigia, daugelio Vakarų valstybių nuomone — ir žiniomis — Karaliaučiaus krašte Maskva tebelaiko branduolinių ginklų atsargas. Dar blogiau: tų ginklų sandėlių apsauga labai prasta, todėl Karaliaučius gali būti „patogi prekyvietė“, „al Qaeda“ ar kitoms teroristų grupėms, norintiems įsigyti šių masinio naikinimo priemonių.

Prieš Sovietų Sąjungos žlugimą ypatingų problemų su Karaliaučiumi Rusija neturėjo, kadangi tiek Lenkija, tiek Lietuva priklausė tai pačiai

„placijai tėvynei“. Išsprastas tarp vakarietiškos Lietuvos ir Lenkijos, Karaliaučius taip pat galėjo pasididžiuoti aukštesniu gyvenimo lygiu ir europietiškesnėmis gyventojų pažiūromis.

Kas kita, kai pavergtosios tautos atgavo laisvę ir atkūrė nepriklausomybę. Nors, tiesą pasakius, Karaliaučiaus sritis ir dabar daugiau linksta į Vakarų, negu į Rytus, kur, pasak Putin ir kitų šoviniščių nusiteikusių rusų, yra tikroji jos gyventojų tėvynė.

Vakarietiškoji ženklos rodo ir pats miestas, ir apskritai visa sritis. Apie 80 procentų jaunesni, kaip 25 m. amžiaus, gyventojų jau yra apsilankę Vakarų Europoje, ypač Lenkijoje. Tik 15 proc. lankėsi Rusijoje. Pastaruoju metu Karaliaučiuje atidarytas Švedijos konsulas (su Kremliu palaikymu), tačiau vakariečių pastangos padėti miesto savivaldybei atlikti būtinus pagerinimus bei sumoderninti mokyklų ir stambesnių vasių neatnešė: pinigai kažkaip išstipsta, nepasiekę tikslo, kuriam jie skiriami.

Visgi problema, ką ateityje daryti su šia sovietijos „liekana“, kai ji bus tvirtai iš visų pusių apsupta ES ir NATO valstybių, yra rimta. Ieškoma įvairių sprendimų — kai kurie tiesiog kraštutiniai. Pavyzdžiui, svarstoma, ar per Lietuvą, kurios žeme jau rieda Rusijos kariniai tranzitai, negalėtų važinėti specialūs traukiniai su rusų kilmės Karaliaučiaus gyventojais. O galbūt tą pačią paskirtį atliktų lėktuvai, kelionės išlaidas rūsams iš Karaliaučiaus į Rusiją padengiant iš ES valstybių išdo... Arba vėl — išduoti rūsams vizas, kurias jie galėtų tik šiam tikslui panaudoti. Putino atsakymas į visus tuos siūlymus: tvirtas „niet“.

Suprantama, kad vien kelionių iš Karaliaučiaus krašto į Rusiją palengvinimas problema tik pašluotų po kilimu — pats pagrindinis „kuptas“ vis tiek nepranyktų. Karaliaučiaus gyventojai ir patys tarytum pasimetę: net mėgina pasivadinti eurorūsais, save tapatindami greičiau su estais ar latviais, negu su Rusijos rūsais. Jau pasigirsta siūlymų, kad Karaliaučius galėtų tapti ketvirtąja Baltijos valstybe, ar kitaip atsiskirti nuo Maskvos. Todėl Putin turėtų mažiau baimintis dėl ES, o daugiau susirūpinti, kaip Karaliaučiaus rusus išlaikyti rusais.

LIETUVAIČIŲ KANČIŲ ISTORIJA

Nr. 12

Paskui karas. Tai baisu... Spauda šėlo. Vos tik liu- vėsi vieni liaupsinę Staliną, dabar emė kiti... O kam galėjo pasiguosti doras lietuvis? Buvo baisu. O kaip bausi! Baltaraiščiai. Nežinau, kaip juos vadino iš tikrųjų ir ką jie turėjo veikti, tik žinau, ką veikė... Atsirado ir mūsų Petraitis su kitais ir emėsi „valyti“ bolševikus. Ir žudė tuos, kurie iš tolo pažvelgė į uošvio Šulmos dvarelį. Laimei, greitai susikūrė valdžia ir su- tramdė besiautėjantįs. Bet žuvo daug žmonių ir tik- riausiai be jokios kaltės.

Frontui gerokai pasistūmėjus, pradėjo naikinti žy- dus. Žmonės sakė, kad ir mūsų lietuviai sykiu su vo- kiečiais šaudė. Buvo, aišku, visokių, o dalis gal iš keršto už žydų siautėjimą keturiasdešimtaisais. Tada jie siuto kaip bejanydami, mūsų žmones grūdė, trėmė ir vis šaukė, kad mes buožės, o žydų nelietė, nors dauguma iš jų buvo turtingesni už eilinių moky- tojų lietuvi.

Karas užsitęsė, o apie mūsų išvežtus žmones nieko nežinojome. Juk sunku buvo ir čia pragyventi, tai

kaip jie ten?... Lietuvoje kaimas nebūdavo, visai suko- si.

1944 metais vokiečiai traukėsi, frontas artėjo. Bir- želio naktį rusų lėktuvai subombardavo Šiaulius. Bombardavo iš eilės tris naktis, miestas liepsnojo. Ly- giai po savaitės rusai užėmė miestą. Karą ir frontą praleidau Šiauliu pašonėje, Leporiuose, kapitono L. Virbickio sodyboje, todėl viską mačiau iš arti. Pats Virbickis su šeima ir keliais kaimynais — gyd. Domar- ku, Staškum ir kitais, — po bombardavimo pasikinkę arklukus, išvažiavo Kelmės link. Bandė bėgti.

Nespejo frontas nutolti, o čia jau mobilizacija. Ir vėl ašaros. Verkėme tų, kuriuos siuntė į frontą ir tų, ku- riuos grūdė į kalmėjimus. Prasidėjo ir trėmimai. Prasi- dėjo ir pasipriešinimas, todėl įkūrė „liaudies gynėjus“. Į juos stoji tie, kas bijojo fronto ir tingėjo dirbti. Dabar ginkluoti skrebai emė siautėti išstijuose. Visi žmonės buvo liaudies priešai, liaudies priešai buvo ir kryžiai pakelėse ar sodybose. Bažnyčios, knygos, paveikslai, — viskas buožių turtas, viską reikėjo sunaikinti. Ir naikino!.

Pasibaigė karas, tik nepasibaigė siaubas ir ašaros. Skrebai siautėjo ir plėšikavo. Jų rankose buvo ginklas ir duota valia.

Todėl organizavosi slapotos grupelės: Šiaulių ber- niukų gimnazijoje veikė „Vyčio“ grupelė, Radviliškyje

buvo „Trispalvės“. Grupių užduotys paprastos: rinkti pašalpas ir remti tuos mokinius, kurių tėvus išvežė, o jie atsitiktinai liko ir tėse moksle. Tai buvo be galo sunku, nes anksčiau ar vėliau apie juos sužinodavo...

Kai valdžia pajuto, kad partizanų pasipriešinimas stiprėja, nutarė kovoti kitokiu būdu. Čekistai emė žudyti žmones partizanų vardu. Nužudo kokį bežemį arba komjaunuolį, apšaukia bandų auka ir laidoja su muzika. Kad būtų įtikimiau, prisigamino įrankių: pen- kiakampę žvaigždę, išdegintą nužudytajam, — kas suabejojo, kad tai ne partizanų darbas. Mirusieji tyli, o gyvyjei irgi privalo tylėti...

1945 m. Šv. Kaledų rydas. Tą rytą Lygumų apylin- kėje, Vaigailių kaime sudegino dvi sodybas. Čekistai tai padarė demonstratyviai, pasirinkdami tokį metą!.

Kaledų rytą Lygumų žmonės skubėjo į bažnyčią ankstyvųjų mišių. Pamatę milžinišką gaisrą Vaigailių kaime, bėgo į pagalbą. Tada lietuviai dar nebuvo abe- jingi kito žmogaus nelaimėi. Kai pribėgo Dominausko sodybą, ten pamatė kareivius. Iš trobų nieko neišleido, jos skendo liepsnoje, degė ten uždaryti gyvi žmonės, tvartuose — gyvuliai. Agotėlė išlindo pro kambaro langą ir norėjo bėgti, bet skrebas nušovė ją ir imetė at- gal į liepsnojantį namą. Vaizdas buvo klaidus. Liepa- na, atrodė, kilo į patį dangų, o degančių žmonių šauks- mas šaukėsi dangaus pagalbos. Tą naktį sudegino ir

Antano Spulginio namus su gyvais žmonėmis ir galvi- jais. Čekistai džiaugėsi, kad nubaudė buržujus. Mat Dominausko sūnus Petras (suvėjas) ir Spulginų sū- nus buvo neišėję į tarybinę armiją. (Stribams vadova- vo Lygumų valstiečių pirmininkas Žegunis.)

Antrą Kaledų dieną nuėjome į Dominausko namų ugniavietę: tvarto vietoje dar ruseno ugnis ir matėsi kai kur pajuodę gyvulių kaulai. Gyvenamojo namo pe- lenų krūvoje pamatėme Dominausko tėvo, kuris buvo invalidas, sudegusią geležinę lovelę, o joje, kaip gu- lėjęs seneliukas, taip ir sudegė kaulėliai. Tas vaizdas stovi akyse ir šiandien.

1947 m. Vaigailių kaime, dabar Pakruojo rajonas, gyveno du broliai Šimkai, Kazimieras ir Leonas. Gyve- no ramiai viensėdijose toliau nuo kaimo, turėjo maž- daug po 15 ha, augino vaikus ir, regis, niekam nekliau- vo. Gyveno netoliese. Vieną naktį į Kazimiero Šim- kaus namus užėjo du žmonės, vienas su šautuvu, pri- sistatė esą miškiniai ir pareikalavo, kad Kazimieras juos nuvestų pas brolių Leoną. Sakėsi, kad jie pas Leoną dažnai lankėsi, bet kai bus vėlus metas, anas galis jų neįsileisti. Visi trys išėjo. Tas, kur buvo be ginklo, sugrįžo ir pasiėmė Kazimiero kirvį, o šeiminkinėlį pri- sakė paruošti gerai pavalgyti, nes jie su abiem broliais greitai grįšią.

Bus daugiau

Trumpai apie viską

* Vyriausybė nutarė ne-beteikti žiniasklaidai vyriausybės posėdžių darbotvarkę numatytą priimti nutarimų projektą, kaip būdavo iki šiol. „Projektai yra ne dokumentai. Niekur sviete šitaip nesidaro. Projektai gali būti įvairūs, ir jeigu pagal projektus informuoti visuomenę, jūs (žurnalistai - BNS) galite suklysti, ir visuomenę mes galime suklaidinti“, premjeras Algirdas Brazauskas. Jo teigimu, projektai yra darbiniai ministrų kabineto narių popieriai, o visi priimti dokumentai yra vieši ir niekas jų neslepia.

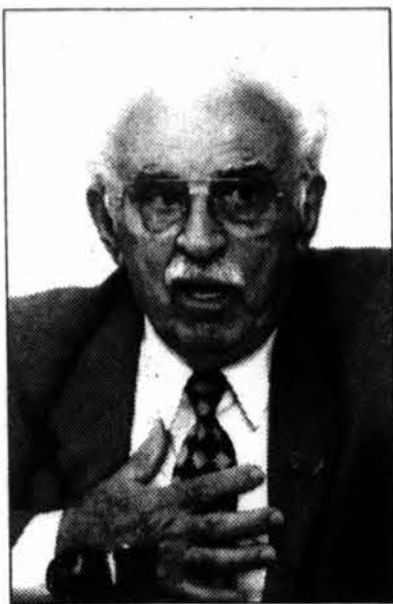
* Liepos 4-ąją Lietuva nusispaus audra suklebė ne mažiau draudiminių įvykių nei 1999 m. pabaigoje pražūęs „Anatolijaus“ uraganas. Bendrovė „Lietuvos draudimas“ gavo daugiau kaip 900 nukentėjusių draudėjų pranešimus, o pirminiai vėtros padaryti nuostoliai jau viršija 1 mln. litų.

* Architektūros laikraščio „Statybų pilotas“ skaičiai yra beveik 100 architektūros žinovų pirmą kartą rinkdami „Lietuviškos architektūros apdovanojimus“, labiausiai nevykusio ir neprofesionaliu architektūros projektu 2001 metais pripažino Valdo rūmų atstatymo projektą.

* JAV gyvenantis žinomas lietuvių poetas Tomas Venclova ketina apsigyventi istorinėje Lenkijos sostinėje Krokuvoje. Dienraštis „Rzeczpospolita“ praneša, kad poetas šiame mieste jau yra įsigijęs butą. „Dar penkerius metus žadu dėstyti Jeilio universitete, o į Krokuvą atvažiuosiu tik atostogauti, tačiau išėjęs į pensiją esu pasiryžęs persikelti į Krokuvą nuolat gyventi“, sakė T. Venclova. Jis taip pat priminė, kad turi butą Vilniuje ir todėl stengsis gyventi abiejuose miestuose. (Elta)

* Dauguma verslininkų linke ginčius sprendžia teisme ir nepripažįsta komercinio arbitrazo, nes jis juos gąsdina dideliais mokesčiais. 2001-2002 m. Lietuvos komerciniame arbitraže buvo užregistruotos ir išnagrinėtos 32 komercinės bylos. Tuo tarpu Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, vien per 2001 m. Lietuvos pirmosios instancijos teismai gavo apie 10,000 civilinių bylų.

* Tarptautinio viešbučių tinklo „Radisson SAS Hotels & Resorts“ valdomų viešbučių Vilniuje ir Klaipėdoje užimtumą pirmąjį šių metų pusmetį pakilo nuo 45 iki 70 procentų. (BNS)

Zymas JAV lietuvių visuomenės veikėjas, Užsienio lietuvių žurnalistų organizacijos pirmininkas Kęstutis K. Miklas savo 80-mečiui paminėjimo netradiciškai — atgabeno į Lietuvą dovanų pirmuosius solidžius knygos „Tautos fondas“ egzempliorius. Tautos fondas buvo įkurtas II pasaulinio karo metais kaip VLIK'o (Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto) kasa. Fondas finansavo VLIK'o veiklą. Vien tik VLIK'o informacijos biurui ir po karo Vakaruose keliomis užsienio kalbomis leidžiamoms Eltos biuleteniams kasmet buvo skiriama iki 300,000 dol. Fondas finansavo anglų ir kitomis kalbomis leidžiamas knygas, informuojančias pasaulį apie Lietuvą. Gedimino Žilinskis (Elta) nuotr.

* Farmacijos departamentas išdavė leidimą įvežti į Lietuvą iš JAV pirmąją paramą teikiančios organizacijos „Project Hope“ siuntą. Visus siuntos išmuitinimo reikalus tvarkys šiai JAV organizacijai Lietuvoje atstovaujantis Labdaros ir paramos

Vilniaus centre aptiktas kultūros paveldas bus išsaugotas

Atkelta iš 1 psl.

Centrinio pašto iki Katedros aikštės bei geriausiai išlikusias 17 amžiaus pastato dalis šalia Centrinio pašto.

Buvusių statinių pamatų liekanų atradimas archeologams buvo netikėtas. Pasak archeologo, 17 amžiuje dabartinis Gedimino prospektas buvo užmiestyje. Šioje vietoje

rasta 17 amžiaus mūro siena, bei 17 amžiaus pabaigos — 18 amžiaus pradžios karstę palaidoto suaugusio žmogaus griaučiai yra nauja informacija apie Vilniaus miesto raidą.

Antradienį prie būsimojo požeminio garažo įvaziavimo iš Vilniaus gatvės pusės dar buvo atkasta 16 amžiaus krosnis. (BNS)

Vilnius atnaujinis derybas su ES dėl žemės pardavimo

Atkelta iš 1 psl.

Naujojoje derybinėje nuostatoje numatoma, kad Lietuva sieks 7 metų pereinamojo laikotarpio, per kurį ribos žemės ir miškų ūkio paskirties žemės pardavimą užsienio fiziniais ir juridiniais asmenimis. Numatoma, kad pereinamasis laikotarpis nebus taikomas ES valstybių ūkininkams, kurie gali įrodyti, kad ne mažiau kaip 3 metus gyvena, yra įsteigę ūkį ir ūkininkauja Lietuvoje.

Nutarimo projekto priėmimui prieštaravo Seimo opozici-

fonas „Tėvynės ateitis“. Parama skirta Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikoms, Šiaulių ligoninei, Kauno medicinos universiteto klinikoms, Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ir Panevėžio ligoninėms. 25 talpintuvuose siunčiamos paramos vertė — daugiau kaip 278,860 JAV dolerių. (Elta)

jos atstovai, pareiškę, kad jis gali pakenkti Lietuvos stojimui į ES.

Seimo sprendimą atnaujinti derybas dėl jau suderėto skyriaus prezidentas Valdas Adamkus pavadino „netinkamu precedentu“.

Didžioji Britanija šiemet grąžino per 800 lietuvių

Atkelta iš 1 psl.

žmonių skaičius kelia nerimą ir Lietuvos vyriausybei. „Tai lyg antroji banga, primenanti 1998-1999-uosius metus, kai bendromis abiejų valstybių pastangomis pavyko sumažinti padidėjusį nelegalių migrantų iš Lietuvos skaičių. Priežastys, dėl kurių šiuo metu padaugėjo emigrantų, gali būti įvairios. Tai susiję ne tik su teisinėmis, bet ir socialinėmis problemomis, nelegaliu darbu“, sakė ministras. (BNS)

Politologai numatė Rusijos karinio tranzito per Lietuvą būdus

Atkelta iš 1 psl.

juridinę karinio tranzito per Lietuvą pusę. Tačiau studijos autorių nuomone, tai neduoda pagrindo manyti, jog įvykiams pakrypus tokia linkme, iškiltų rimta grėsmė Lietuvos saugumui.

Rusijos karinio tranzito per Lietuvą klausimas yra ypač svarbus dabar, kai Lietuva priartėjo prie NATO ir ES slenkščio. Nors karinis tranzitas vyksta dvišaliai Lietuvos ir Rusijos susitarimų pagrindu, tačiau ši problema ne mažiau rūpi ir Euroatlantiškos organizacijos. Lietuvai tapus

NATO visateise nare, NATO apsupty Rusijos teritorijos dalį, kurioje tebėra sutelktos nemažos Rusijos karinės pajėgos, reikalaujančios nuolatinio aprūpinimo.

Studija „Rusijos Federacijos karinis tranzitas per Lietuvos Respublikos teritoriją“ pristatyta antradienį Vilniuje. Autorių tvirtinimu, studijos išvadose pabrėžiama, kad nors Rusijos karinis tranzitas per Lietuvą yra pakankamai sudėtingas reiškinys, jis iš esmės valstybės suverenitetui pavojaus nekelia.

Lietuva gali tapti regionine valstybe

Atkelta iš 1 psl.

Jo įsitikinimu, svarbu „išjudinti“ Baltijos valstybių ir JAV Bendradarbiavimo chartiją, sukuriant specialią Lietuvos ir JAV atstovų subkomisiją, kuri veiktų Baltijos valstybių bei JAV Bendradarbiavimo komisijos rėmuose ir užsiimtų dvišaliais reikalais.

Keturšalę Bendradarbiavimo chartiją JAV, Lietuva, Latvija ir Estija pasirašė 1998 m. sausio 16 d. Vašingtone. Ją buvo patvirtintas bendras tikslas — kartu dirbant sudaryti sąlygas Baltijos valstybių įsijungimui į Europos ir transatlantines politines, ekonomines ir saugumo struktūras, įskaitant ir NATO.

Lietuvai ruošiantis narystei NATO, „baltojoje knygoje“ siūloma labiausiai plėtoti žvalgybinius ir kontržvalgybinius specialiuosius tarnybų pajėgumus. Anot R. Lopatos, tuo tikslu siūloma atidaryti JAV FBI atstovybę Vilniuje, tobulinti Baltijos valstybių BALTNET oro erdvės kontrolės sistemą ir sujungti ją su analogiška NATO sistema.

Žinovų manymu, jeigu Lietuvos valdžia sumanai ir veiksmingai naudos krašto apsaugos sistemai skiriamas lėšas, kurios sieks 2 proc. valstybės Bendrojo vidaus produkto, po dešimties metų šią dalį bus galima pradėti mažinti.

KONSTITUCIJOS 119 STRAIPSNIS

LIŪDA RUGIENIENĖ

Tęsinys

Pirmininkas. D. Kutraitė-Giedraitienė — nuomonė prieš.

D. Kutraitė-Giedraitienė. Gerbiamieji, aš nenorėčiau menkinti nė vieno šioje salėje šiandien išsakyto požiūrio. Gerbiu kiekvieną nuomonę, tačiau norėčiau pasakyti Nepriklausomos frakcijos poziciją. Mes apskritai nedalyvausime balsuojant, nes nenorėtume balsuoti prieš puikiai suprasdami, kad, pasisakydami už eurointegraciją mes turime keisti šią Konstitucijos nuostatą. Mes nedalyvausime balsuojant dėl to, kad nepritariau iš esmės šiuo metu balsuojamai Konstitucijos 119 straipsnio nuostatai, kad asmenys ne piliečiai, ne Lietuvos ir ne Europos Sąjungos piliečiai, gali dalyvauti savivaldybių rinkimuose turėdami tik nuolatinio gyventojų statusą. Mes manome, kad Konstitucijos nuostatos negali būti taikomos tik šios dienos situacijai, todėl prašome atkreipti dėmesį į tai, kad jau šiuo metu Europos Sąjungos valstybėse yra 18 mln. ne piliečių, keliančių daug rūpesčių toms valstybėms, kuriose jie gyvena. Kas galėtų paneigti, kad dalis šių ne piliečių, tapus Lietuvai Europos Sąjungos nare, galės apsisoti Lietuvoje ir gauti nuolatinio gyventojų statusą, dalyvauti savivaldybių rinkimuose. Taip pat turėtume priminti, kad Konstitucijos 119 straipsnis buvo pateiktas be lydinčių dokumentų. Šiuo metu, pateikęs lydinčiuosius dokumentus, iš tikrųjų yra labai daug abejonių nuostatų, dėl kurių taip pat negalėtume pritarti. Kitas dalykas, liberalų iniciuotais kompromisais dėl Konstitucinio įstatymo kelia ir labai daug įstatymų abejonių, nes pačioje Konstitucijos nuostatoje nieko nėra kalbama apie Konstitucinį įstatymą ir jo atsiradimą yra išsamiai diskutuotinas. Štai dėl šių priežasčių Nepriklausoma frakcija balsa-

vime dėl Konstitucijos 119 straipsnio pataisos nedalyvaus.

Pirmininkas. Kalbės J. Veselka — nuomonė už.

J. Veselka. Gerbiamieji kolegoms, mes kažkaip visą gyvenimą matuojame tik per politiką ir nematome, kad dar yra žmogus, o politika yra antroje vietoje. Svarbiausia — žmogus. Ir štai savivalda taip tvarko politiką suformuotose rėmuose savo ūkinius, ekonominius ir socialinius reikalus, tai yra tai, kas tiesiogiai susiję su žmogumi. Jeigu žmogus gyvena ir dirba toje savivaldoje, ir jeigu jis yra ne pilietis, tai yra kita problema. Valstybė uždrausti jam spręsti savo socialinius ekonominius klausimus... ypač liberalai demokratams man atrodo keistai. Tai vienas dalykas.

Antras dalykas. Negalima, jeigu žmogus nenori tapti tos valstybės piliečiu, suversti tikrai tik kita viena. Valstybė irgi nedaro to, kad žmogus suvoktų, kad jam valstybė yra brangi. Vadinasi, yra žmogiškosios priežastys, dėl kurių jis nenori tapti piliečiu. Reikia vertinti taip, kad valstybė turi žengti gerą žingsnį piliečio atžvilgiu, tad pilietis irgi žengs tam tikrą žingsnį, o ne taip, kad jį atribojame nuo valstybės ir padarome valstybėje antrą. Tai yra abipusis procesas.

Trečia. Pažiūrėkime, ką mes padarėme su savivalda. Savivaldos taryboje gali būti tik partiečiai. Vadinasi, apskritai žmogui, kuris geras ūkininkas, geras gaspadorius, bet nenori būti partiečiu, jam neleidžiama. Taigi čia yra didesnė bėda, negu ta, kai mes tiems nuolatiniais Lietuvos gyventojams, kurie gyvena jau 5, 10, 15 metų ir dėl įvairių priežasčių nepriima tos pilietybės, atimame šią teisę. Žinoma, aš labai nepatenkintas, kad ta nuostata bus taikoma tik po ketverių metų. Juk iš esmės, kaip sakote, Europos

Sąjungos nusikaltėliai plūstelės čia, kai mes liberalizuosime tą judėjimą. O šiandien žmonės nukeliame šią teisę ketveriems metams. Ši samprata man nepriimtina. Kodėl mes nukeliame tiems žmonėms, kurie jau beveik integrovosi į Lietuvos visuomenę? Dėl pensijų, dėl kitų lengvatų, jie laikinai nepriima, kad grynai merkantilinių dalykų. Todėl aš siūlau palaukti įstatymą, kad savivalda nebūtų viena partinė, o būtų žmogiška savivalda. Ačiū.

Pirmininkas. A. Matulevičius — nuomonė prieš.

A. Matulevičius. Gerbiamieji kolegos, šiandien iš tikrųjų svarstome rimtą dalyką, nors paprastai mūsų Seime būna iš anksto viskas nuspręsta. Ir nuspręsta taip, kad siaurose ratuose sustinka partijų lyderiai, susitaria, neaiškia, ką susitaria, ir niekas nieko nežino. Mes vaidiname demokratiją, bet žmonės net nesupranta, kas vyksta šioje šalyje. Seimo narys J. Veselka teisingai pastebėjo, kad iš tikrųjų savivaldos atiduotos tik partijoms. Šiandien iš savivaldybių tarybų negali būti išrinkti narių, nebūdamas partijoje arba neremdamas tos partijos, nes nepartiniai... ir visi supranta... kai partijai bus duota pinigų, tai vis tiek jis turės klausyti tos partijos bosų. Piliečiai savivaldos neturi. Jeigu pas mus piliečiai neturi realios savivaldos, tai ką mes čia darome, kodėl mes taip paknopsomis skubame, nors mūsų niekas nevercia, duoti teisę ir ne pilietiškas procesas. Mes apskritai padiskutuokime, kada piliečiai tikrai turės tą savivaldą. Tai vienas dalykas.

Antras dalykas. Neseniai pateikta (...) ir kitų kolegų iniciatyva dėl tiesioginių mero rinkimų. Irgi daroma dvišalioji darys, kad nepasidarysime sąlygas geresniam ir kokybiškesniam mūsų savivaldybių tarybų darbiui, nes jų kadencijos laikas yra pratęsiamas. Vadinasi, mūsų savivaldybės bus stabilios, išigaus patirties, išminties ir tai padės kur kas sėkmingiau spręsti visus savivaldos reikalus. Aš norėčiau, kad mes šiandien pakiltume virš savo istorinės atminties, praieities ir tos perspektyvos, tos ateities nesietume su ta praeitimi, kad nesivadovautume nuostata, jog mirusiųjų tradicijos griežia gyvuosius. Bokime tikrai eurooptimistai ir žiūrėkime realiai.

o daroma, kaip kažkokiems ponams patinka, tai yra biurokratams iš vadinamosios Europos Sąjungos.

Aš nesu euroskeptikas, aš esu eurorealistas. Eikime išties galvas, neklūpinėdami ant kelių ir neištiesę rankos, lyg prašytume išmaldos iš Europos Sąjungos, o eikime kaip į laisvų valstybių sąjungą. Kai kalbame apie tai, kad einame į elitinį klubą ir turime priimti tik jų žaidimo taisykles, tai pasakysime garsiai Lietuvos žmonėms, kad ten mes nebūsim lygiai teisiai. Bet mes jau vieną kartą buvome nelygiatėje sąjungoje, tai ką mes šiandien darome? Taip žingsniuokas po žingsniuokas. Nėgana to, šis įstatymas galėtų būti priimtas tik tada, kai mes įstosime į tą Sąjungą. Tai nėra pats svarbiausias. Tokie popieriniaiėjimai į Europos Sąjungą atbaidys Lietuvos žmones ir aš bijau, kad tokie veiksmai tikrai neduos naudos, kai reikės kviesti referendumą dėl stojimo į Europos Sąjungą. Aš noriu atšaldyti karštąkošius, kurie labai rimtai galvoja, kad susirinkę siaurame rate už žmones tai nuspręst. Taip nebūna, todėl ir balsuosiu prieš. Galbūt mano balsas ir bus šauksmas tyruose, bet tegul kai kas susimąsto, kad paprastai viską nuspręsti už šalies piliečius negalima. Ačiū.

Pirmininkas. I. Šiaulienė — nuomonė už.

I. Šiaulienė. Šiandien, balsuodami už Konstitucijos 119 straipsnį, mes pirmiausia sudarysime sąlygas geresniam ir kokybiškesniam mūsų savivaldybių tarybų darbiui, nes jų kadencijos laikas yra pratęsiamas. Vadinasi, mūsų savivaldybės bus stabilios, išigaus patirties, išminties ir tai padės kur kas sėkmingiau spręsti visus savivaldos reikalus. Aš norėčiau, kad mes šiandien pakiltume virš savo istorinės atminties, praieities ir tos perspektyvos, tos ateities nesietume su ta praeitimi, kad nesivadovautume nuostata, jog mirusiųjų tradicijos griežia gyvuosius. Bokime tikrai eurooptimistai ir žiūrėkime realiai.

•SKELBIMAI•

PASLAUGOS

ELEKTROS ĮVEDIMAI-PATAISYMAI. Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai. 773-779-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS
Irengiam „basement“, virtuves, dedame medines grindis, darome „deck“, stalius ir kitus smulkaus remonto darbus. Aukšta darbų kokybė, žemos kainos. Turiu draudimą. Tel. 773-254-0759; 847-525-9275 (mob.), Žilvinas.

SIŪLO DARBA
Window Washers Needed! 40,000 per year. We need 100 crews. No exp. necessary. Will train. Must have valid driver's license and transportation. Must be fluent in English. L.A. McMahon Window Washing. Chicago and Milwaukee area. Tel. 800-820-6155.

Reikalingi darbuotojai parduotuvių valymui TN ir IN valstybose. Pageidautina vyrai. Atlyginimas nuo \$1,500 iki \$1,800. Tel. 615-554-3161.

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukšė S. Kane kalba lietuviškai. **FRANK ZAPOLIS** 3208 1/2 West 95th Street Tel. 708-424-8654 773-581-8654

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H. DECKYS TEL. 773-585-6624.

NEKILNOJAMASIS TURTA
Midway apylinkėse parduodamas 2 miegamųjų namas. Yra didelis sklypas. 4512 S. Kilpatrick. Kaina \$135,000. Būtinai remontas. Išnuomojamas 2 miegamųjų butas, 105 St. ir Central Ave., Oak Lawn, su šiluma, dujine, šaldytuvu. Skalbikla tame pačiame name. Daug medžių, gražus vaizdas. Yra baseinas, žaidimo kortai. Kaina \$725. Teirautis: First Rate Real Estate, Aušra Padalino, tel. 773-767-2400. Palikiti žinutė.

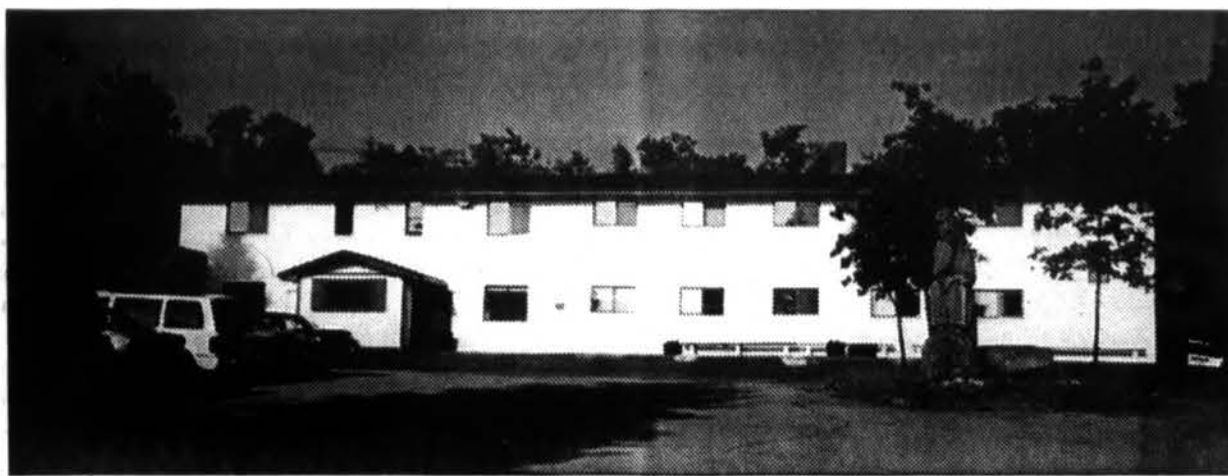
čia susitarimo dalykas, tai mūsų neapgaus. Aš nesu tuo tikras. Pats ponas Č. Jursėnas viešai pripažino, kad yra prieštaravimas. Tai yra konstitucinis prieštaravimas reguliuoti Konstituciją kitu įstatymu, kuris yra žemesnis už Konstituciją. Kitaip sakant, esame patekę į dviprasmišką, gudriai sukonstruotą padėtį, kurioje kas nors populiariai gali pasakyti, kad komunistai „išdūrė“ liberalus. Liberalai tą jau pripažįsta, bet jiems patinka, jie pritaria.

Pasiziūrėkime, kas yra su tuo antruoju Konstituciniu įstatymu dėl įsigaliojimo. Jį galima lengviau keisti, jį galima apskusti, jį galima sustabdyti ir pasiekti, kad veiktų tik Konstitucijos pataisa be jokių reguliuojančių mechanizmų įskaitant terminą. Kitaip sakant, jeigu kairieji norės, tai pasieks savo tikslą, kad jau dabar šitie šliuza būtų nuimti.

Štai kodėl negalima pritarti tokia forma ir taip daromam Konstitucijos pakeitimui. Be to, antrasis, t.y. įgyvendinimo

įstatymas net neapsvarstytas komisijoje ir šiandien komisijoje tai buvo pripažinta. Sakoma, kad tai kompromisas. Ponas Č. Jursėnas net tą sakė. Tai yra kompromisas su Konstitucija ir šito daryti tikrai nereikėtų, bet padarytas kompromisas su Konstitucija, kad gautų liberalų balsus.

Aš vis dėlto manau, kad čia yra vieta, kur reikia pagalvoti. Siūlydamas visiems, kurie galvoja, susilaikyti arba balsuoti prieš, aš taip pat siūlau palikti šiek tiek laiko ir frakcijos vardu siūlau daryti pertrauką iki kito posėdžio. Žinoma, būtų geriau dar ilgiau, bet tiek to, iki kito posėdžio, kad būtų galima ramiai pagalvoti. Aš labai norėčiau su kolegomis liberalais pasikalbėti, nes jie patys jau yra suvokę, į ką įklimpe, bet, sako, mums nėra kaip trauktis, mes pasirašėme. Aš galiu pacituoti, kas taip sako. Pacituosiu jums vėliau, jūs pats taip sakote. Tai štai mano pažiūra į šitą dviprasmišką reikalą ir mano pasiūlymas frakcijos vardu daryti pertrauką iki kito posėdžio.

„Baltieji rūmai“ Dainavoje, kuriuose 2002 m. birželio 7-9 d. vyko JAV LB Krašto valdybos suruosta konferencija „Tikejime savo ateitimi“.

LEDAI TIKRAI PAJUDĖJO

JOLANTA NEMANIENĖ

Leiskite prisistatyti. Esu Jolanta Nemanienė. Gimiau Kaune, baigiau Vilniaus universiteto Bibliotekų mokslo ir bibliografijos specialybę. Prieš 10 metų su šeima persikėliau gyventi į Detroitą. Čia supratau, kad labiau mėgstu dirbti su žmonėmis negu su knygomis ir dabar dirbu nekilnojamojo turto pardavimo agentė Century 21 sistemoje. Turiu 2 vaikus.

Norėčiau pristatyti JAV LB Krašto valdybos konferenciją, vykusią birželio 7-9 d. Dainavoje, iš Lietuvos lietuvių pozicijos. Prisipažinsiu, abu su vyru važiuojame į minėtąją konferenciją, gana skeptiškai nusiteikę. Iš lietuviškos spaudos žinojome, kad yra tokia Lietuvių Bendruomenė, bet jos veikla yra daugiau teoretinė ir, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, ji praranda savo svorį lietuviškajame gyvenime. Konferencijos tikslas buvo suprasti, kuo Lietuvių Bendruomenė, kaip organizacija, gali padėti visiems lietuviams ir kaip efektyviau sujungti visas 3 JAV gyvenančių lietuvių imigracines bangas. Galiu drąsiai pasakyti, kad konferencijos tikslas buvo pasiektas, ir ledai pajudėjo...

Konferenciją pradėjo Saulius Anužis įžanginiu žodžiu „Kodėl mes atvykome ir ką mes veikime“. Visi konferencijos dalyviai prisistatė. Visus sužavėjo Jane Cox iš Philadelphijos, kurios proseneliai atvyko iš Lietuvos dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą. Jane pui-

kiausiai kalba lietuviškai ir dalyvauja lietuviškoje visuomeninėje veikloje. Buvo perskaitytas JAV LB Krašto valdybos pirmininko A. Gečio sveikinimas raštu.

Toliau vyko konferencijos organizatoriaus Romualdo Kriaučiūno žodis „Lietuvių Bendruomenė: sąjūdis ar organizacija?“. Kur jis pristatė Lietuvių Chartą — lietuvių tautos amžinųjų siekių santrauką ir jai priešpastatė oficialiuosius Lietuvių Bendruomenės įstatus, kas ir paaiškino, kuo gi skiriasi LB kaip organizacija nuo Lietuvių Bendruomenės kaip sąjūdžio. Garbės konsulė Ingrida Bublienė iš Clevelando perskaitė įvadinę pasakaitą „Kas mes esame, kur mes einame ir kaip ten nuvykime“. Birutė Bublienė — Omahos apylinkės lietuviškosios veiklos suvestinė.

Idomiausia konferencijos dalis, manau buvo simpoziumas: „Ką lietuviškoje veikloje turime, ko joje trūksta, kaip ir kur gauti to, ko mums reikia“. Dalyviai susiskirstė į 3 darbo grupes, kuriuose pagrindinė diskusijų tema buvo 2 paskutinių imigracinių bangų santykiai ir keliai, kaip jas suartinti, kaip tuos santykius padaryti šiltesnius. Valdas Piestys labai taikliai apibūdino, kad mes visi, tik atvykę Ameriką, gavome vadinamą „kultūrinį šoką“, kai mus užgriuvo daugybė informacijos, kurios sraute pasimetėme, puolėme gilintis į amerikoniškąją kultūrą ir gyvenimo būdą, o po

keleto metų pajutome, kad tas amerikoniškasis gyvenimo būdas mus ne taip jau ir domina, kad vis dėlto esame lietuviai, turime jais ir būti. Dėl to ir susirinkome visi iš Los Angeles, New Jersey, Ohio, Houston, Čikagos Connecticut, Philadelphijos ir, aišku, Detroito apylinkių ieškoti optimaliausių kelių kaip gi mums visiems išsaugoti ir išplėtoti tą lietuvių toli nuo gimtosios Lietuvos, kaip įsijungti į jau egzistuojančią, tiesa, gerokai silpną lietuviškąją veiklą. Dalia Puškorienė iš Clevelando labai gražiai išsireiškė, kad, nebesvarbu, kokie tie mūsų išoriniai bruožai ar nepanašumai, visi turime orientuotis į savo šaknis, į tą pagrindą, iš kurio visi išėjome, — lietuviškąją prigimtį. Krito į akis, kad 2-osios bangos atstovai labai jausmingai, bet ne visada konkrečiai reiškė savo mintis, tuo tarpu kai naujieji išeiviai iš Lietuvos dalykiškai

ir argumentuotai siūlė spresti esamas problemas.

Po pietų kunigas Aloyzas Volskis aukėjo Mišias, po jų Aldas Kriaučiūnas, išanalizavo 2002 metų JAV lietuvių apklausos anketos rezultatus. Į šį darbą jis įdėjo daug laiko, pastangų ir širdies.

Toliau buvo konkrečių veiklos pavyzdžių įvairiose miestuose apibūdinimas. Saulius Anužis pristatė Detroito apylinkės lietuvių veiklą: įvairių informacinių brošiūrų platinimą, Dievo Apvaizdos bažnyčios parapijos tinklalapį, kur kiekvienas gali surasti informaciją apie einamuosius renginius, „Kovo“ sporto klubo veiklą. Buvo įdomi Clevelando apylinkės patirtis. Connecticut apygarda yra išvystiusi plačią kultūrinę ir sportinę veiklą, jungiančią abi bangas. Įdomu buvo išgirsti Washington lietuviškojo jaunimo partitą, buriantis lietuviškajai veiklai, nedidelės Houston Lietuvių Bendruomenės partitą.

Po vakariinės visi, vėl pasiskirstė į 3 grupes, sudarė konkretų darbo planą ateinančioms metams.

1 punktą: paruošti informacinį lankstinuką su tinklalapiu, talpinančiu informaciją apie lietuviškąją veiklą, su pavadinimais ir išplatinti visose JAV LB apylinkėse;

2 punktą: steigti vietinius informacines pagalbos centrus naujai atvykusiems iš Lietuvos;

3 punktą: organizuoti visų 3 bangų suvienijimo užsėmimus, kaip sporto šventes, gegužines, Naujų metų kartu šventimą ir pan.;

Detroito LB apylinkės pirm. Valdas Piestys. Lino Johansono nuotr.

Dr. Romualdas Kriaučiūnas.

4 punktą: vaikų stovyklų pasikeitimas su Lietuva, kad vaikai pajustų lietuvių kalbos svarbą;

5 punktą: JAV Lietuvių Bendruomenės oficialaus tinklalapio JAV LB Org. perorganizavimas ir papildymas informacija iš visų lietuvių telnikių Amerikoje;

6 punktą: paskelbti informaciją apie Lietuvių Bendruomenę „Lietuvos ryto“ laikrastyje.

Ši darbo konferencija tikrai buvo vaisinga. Pirmą kartą buvo atvirai kalbėta apie prieštaravimus tarp naujosios lietuvių imigracijos bangos ir ankstesnės, atvykusios Ameriką po 2-jo pasaulinio karo. Ir buvo pasakyta, kad nieko baisaus būti skirtingiems, kad tas skirtumas yra galbūt daugiau kartų skirtumas, nes iš Lietuvos atvyksta daugiausia jaunimas, ir ne vien tik ekonominės gerovės ieškodamas. Atvažiuoja daug išsilavinusių žmonių, skatinamų smalsumo, noro išbandyti savo jėgas, pagrįsti tą tikrąją amerikietišką pasirinkimo laisvę. Ir nereikia reikalauti iš naujai atvykusiųjų domėtis vien tik liaudies menu, ar dalyvauti senųjų organizacijų renginiuose, kurie metai iš metų nesikeičia ir yra nuobodūs. Yra ir kitoks menas, kitokios veiklos formos ir nereikia jų bijoti, ar apsimesti, kad jos neegzistuoja. Paklausiau Lino Johansono, gimusio Clevelande, kuris labai aktyviai reiškiasi 3-osios bangos lietuvių organizacijoje „Gija“, kas jį pastūmėjo į šią veiklą? Jis atsakė: „O man lietuviai iš Lietuvos buvo kaip šviežio oro gurkšnis, nusibodo ta tėvų 1935-ųjų metų ideologija, nusibodo 'Gimtąjį kraš-

DRAUGAS, 2002 m. liepos 11 d., ketvirtadienis

5

Linas Kliarskis iš Illinois (kairėje) ir Saulius Anužis iš Michigan valstijos darbo konferencijoje Dainavoje.

tą“ kaip „Playboy“ po lova „slepti“... Kaip matome, žmonės iš įvairiausių ir tolimiausių Amerikos vietovių suvaziavo pasidalinti savo patirtimi ir problemomis, tuo išreikdami susirūpinimą Lietuvių Bendruomenės, kaip organizacijos, ateitimi.

Nuoširdus ačiū konferencijos organizatoriams: Romualdui Kriaučiūnui, kuris mus visus sužavėjo savo tolerancija ir subtiliu humoro jausmu, Birutei Bublionei, pasirūpinusiai, kad viskas sklandžiai praeitų, Sauliui Anužiui savo švilpuku neleidusiam nukrypti nuo darbotvarkės... Niekada nepamiršime tos jaukios nuotaikos prie lauro šeštadienio vakare, to bendro šeimos pojūčio ir susiklausymo šioje gražioje mąstančių ir giliai jaučiančių žmonių grupėje.

Pabaigoje buvo priimtas oficialus kreipimasis į JAV LB Tarybą, kuris skambėjo taip: „Gerbiami JAV LB Tarybos nariai! Mes, susipažinę ir išnagrinę Jūsų veiklą lietuvi-

bei palaikyti JAV, didžiuojamės Jūsų atliktais darbais, pastatytais bažnyčiomis, lietuvių namais, mokyklomis, išsaugota kalba, kultūra, spauda. Norime užtikrinti Jus, kad pradėta Jūsų veikla bus puoselėjama trečios bangos lietuvių. Bendradarbiaujant ir atsizvelgiant į mūsų kartų skirtumus, ieškokime bendro abipusio supratimo, nes mus visus vienija tas pats vienas, visiems brangus žodis Lietuva“.

Baigdama norėčiau kreiptis į visus 3-osios bangos lietuvių Detroito: prašau visų, atvykusių prieš 10 metų, ar prieš kelis mėnesius, atsiųsti man ar pranešti telefonu savo „koordinates“, kad galėtume visi bendrai dalintis informacija, kartu spręsti bendras mūsų problemas ir po truputį įsijungti į Detroito apylinkės lietuviškąją veiklą. Mano elektroninio pašto adresas:

Jnemanis@aol.com telefoninis numeris, kur galima palikti žinutę: 734-737-2960.

A. + A. ONA KIRVAITIENĖ

Mirė 2002 m. liepos 9 d., sulaukusi 89 metų.
Gimė Palangoje.

Nuliūdę liko: vyras Jonas, duktė Daina su vyru Rob ir šeima bei kiti giminės ir draugai Lietuvoje bei Amerikoje.

Brangiai Mamytei

A. + A. ONAI KAŠELIENEI

iškeliavus į Amžinuosius Namus, jos dukrą, mūsų skiltininkę v.s. ALBINĄ RAMANAUSKIENĘ ir jos šeimą iš visos širdies užjaučiame ir kartu liudime.

Vyr. sk. „Mirgos“ būrelis sesės

A. + A. BIRUTEI ŽEMAITYTEI- ŽIDONIENEI

iškeliavus į Amžinybę, jos vyru STASIUI, broliams ALGIUI, JUOZUI ŽEMAIČIAMS su šeimomis ir kitiems giminėms reiškiame nuoširdingiausią užuojautą.

Vale ir Edis Auštrai

Brangiai Mamytei

A. + A. ONAI KAŠELIENEI

mirus, išreiškiame dukrai ALBINAI ir jos šeimai giliausią užuojautą.

Vitų ir Abela šeimos

Svarstybos JAV LB Krašto valdybos ruoštoje darbo konferencijoje. Gražinos Kriaučiūnienės nuotrauka.

Trijų „bangų“ atstovės JAV LB Krašto valdybos ruoštoje konferencijoje Dainavoje. Iš kairės: Rita Šakenienė (III bangos), Dalia Puškorienė (II bangos), Jane Cox (I bangos). Gražinos Kriaučiūnienės nuotr.

There are a number of reasons why our new Airbus A340 is the ultimate in comfort and convenience. Economy Extra, our new class of service, offers its own separate cabin with plenty of room to work or relax. While every seat in all three classes has been newly designed and features an individual video screen. Of course, the sense of well being you'll feel when flying on this sophisticated new aircraft is more than just the result of enhanced comfort, space and amenities. It's also the result of an enhanced quality of service you'll find only on SAS. To find out more call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350.

www.scandinavian.net

It's Scandinavian

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Pipirų ratelėje“ – Dijana Giedgaudaitė-Balseviciene su dukrele Beatrice. Indrės Tūjūnėlienės nuotr.

Nuostabaus grožio gintarinis karolių „Draugo“ gegužinės laimikių skrynja idejo Sofija Bražionienė iš Oak Lawn, IL. Gražių gintarinių papuošalų niekada ne per daug, taigi atvykę gegužinė, kuri vyks liepos 28 d., būtinai išsilykite laimėjimų bilietė! Kitų dailių suvenyrų ir dovanų mums atneš: Gražina Bičiūnaitė iš Čikagos, Edmundas Vasiliauskas iš Lockport, IL, Antanas Seika iš Willow Springs, Birutė Butkūnienė iš Lemonto. Ačiū ištikimiesiems „Draugo“ pagalbininkams!

Beverly Shores, IN, Šv. Onos bažnyčioje šį sekmadienį, liepos 14 d., 1 val.p.p. bus lietuviškos šv. Mišios, kurias aukos iš Lietuvos atvykęs prelatas Alfonsas Svarinskas. Vargonais gros muzikas Vytautas Gutauskas. Pagal tradiciją, meldamiesi už kuri nors mūsų parapijos narį, prisiminsime prieš dešimt metų mirusią Antaniną Hornienę.

Jono Meko kino pasakojimo „Reminiscences of a Journey to Lithuania“ peržiūra vyks šį penktadienį, liepos 12 d., 7 val.v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, 6500 S. Pulaski Rd. Įėjimas – nemokamas.

Skaudininkų ir vyr. skaučių „Sietuvos“ draugovės metinė gegužinė vyks liepos 13 d., šeštadienį, Ateitininkų namuose, Lemonte. Pradžią – 12:30 val.p.p. Visos sesės ir jų šeimos kviečiamos maloniam skautiškam pabendravimui.

Skelbimai

• Namams pirkti paskolos duodamas mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

• 27 centai skambinant į Lietuvą, 5.5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai. Jokių mėnesinių mokestių. Tikslus apskaitavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

KALENDORIUS

Liepos 11 d.: Benediktas, Kiprijonas (Kipras), Olga, Pijus, Rimtenis, Skaidrė, Šarūnė, Vilmantas.

Liepos 12 d.: Pal Jurgis Matulaitis, Bonifacas (Brunonas), Izabelė, Jura, Margiris, Vita, Vyliutė. 1909 m. įkurtas „Draugo“ dienraštis.

Vaikams

Kaip skystas šokoladas virsta saldiniu? Kaip pieno ir miltų mišinys tampa skaniu pyragu? Kaip bendrovių ir korporacijų akcijos pereina žmonių nuosavybėn? Visus šiuos nepamirštamus vaizdus galite pamatyti savo akimis, aplankę ekskursijas, kurias organizuoja „Eli's Cheesecake Factory“ (tel. 773-736-3417), „Goelitz Confectionary Co.“, (tel. 847-689-8950) ir Chicago Board of Trade (tel. 312-435-3590).

Ar nenorėtumėte viena vasaros dieną pasiimti vaikų ir aprodyti jiems Čikagos ir apylinkių etninių bendruomenių gyvenviečių – Kiniečių, Graikų miestelių, prie Devon gatvės įsikūrusių indų ir žydų rajonų, Pilsen Amerikos meksikiečių apylinkės ir t.t.? Bevaikstant galima užsukti ir į vietinius muziejus, užkasti vietinėse kavinėse. Atsiverskite interneto puslapi www.chgocitytours.com arba <http://chicago.citysearch.com/> feature/w15797

Tie vaikai, kurie negali nusiųgti vienoje vietoje nei minutės, kelias valandas tikrai bus „užburti“ patekę į gamtos ir gyvūnų pasaulį – į The Grove Interpretative Center, kur akmenų karalystėje knibžda gyvos gyvatės, vėžliai, nematytų rūšių ropaliai, žuvys ir paukščiai, sienos nukarstytos akmenimis, strėlių antgaliais, ryklių dantimis. Vaikai galės lįsti į muziejus eksponatų stalčius, pilnus gamtos paslapčių. Apie įdomiuosius rodimus pasakos patyręs gamtos žinovas. Centras įsikūręs 1421 N. Milwaukee Ave. (į pietus nuo Lake), Glenview. Lankytojai laukiami: darbo dienomis – pirmadieniais-penktadieniais nuo 8 val.r. iki 4:30 val.p.p., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val.r. iki 5 val.p.p. Informacija tel. 847-299-6096.

Paroda „MarsQuest“ apie Marso planetos kanjonus ir vulkanus bei apie įsivaizduojamą kelią į Raudonosios planetos šiaurės polių iki rugpjūto 9 d. vyksta Peggy Notebaert Nature Museum (2430 N. Cannon Dr.). Informacija tel. 773-755-5100 arba internete www.naturemuseum.org

Shedd Aquarium kiekvieną antradienį visą dieną vaikams siūlo pasakojimą, rankdarbių, gyvulių apžiūrėjimo programas, dainavimo ir šokių užsiėmimus. Renginių temos keičiasi kiekvieną mėnesį. Kviečiami vaikai nuo 3 iki 5 metų. Shedd Aquarium adresas: 1200 S. Lake Shore Dr.; tel. 312-939-2438.

Penkerių metų ir vyresni vaikai kviečiami pasidaryti spektaklio „Me Tarza, You Jane“, kurį pastatė Emerald City Theatre Company. Vaidinimas rodomas penktadieniais 11 val.r. ir šeštadieniais 1 val.p.p. iki rugpjūčio 18 d. Apollo Theatre, 2540 N. Lincoln, Chicago. Daugiau informacijos tel. 773-935-6100 arba internete www.emeraldcitytheatre.com

Puikios istorijos pamokos vaikams – gyvas pasakojimas „Voices from History“ supažindina su JAV praeities istorijos veikėjų gyvenimais ir nuveiktais darbais. Šios pasakaitės vyksta darbo dienomis 10:15, 11, 11:45 val.r. ir 12:30 val.p.p., šeštadieniais – 1, 2 ir 3 val. p.p. Chicago Historical Museum (Clark Street ir North Avenue). Daugiau informacijos tel. 312-642-4600 arba internete www.chicagohistory.org

LIETUVIUKŲ DRAUGAS

Redaguoja GRAŽINA STURONIENĖ, 9228 S. Major Ave., Oak Lawn, IL 60453

VILTIS

Aš turiu viltį, kad aš nukeliausiu į Lietuvą. Aš ten aplankysiu savo gimines. Jie apdovys man Lietuvą. Tada aš su jais nuvažiuosiu į Palangą žvejoti. Gal surasim gintaro. Po to eisim pažūrėti Vilniaus senamiestį. Ten yra Katedra ir kitos gražios bažnyčios. Aplankysiu ir senelių kapus. Po to apžiūrėsiu Gedimino kalną ir pilį. Dar pamatysiu Nemuną.

Paulius Kuprys, 6 r. klase

VILNIUS

Vilnius yra didžiausias Lietuvos miestas. Pagal 2001 metų apskaičiavimą Vilniuje gyvena 600,000 žmonių. Iš jų žmonių tiksliai 310,000 yra lietuviai. Iš kitų 120,000 yra lenkai, 120,000 yra rusai ir kiti 50,000 yra baltarusiai, žydai ir kitų tautų asmenys.

Gediminas keturiolikta amžiuje perkėlė sostinę į Vilnį, ir tada miestas greitai augo. Lietuvos kūrėjų laukiamieji parinko Vilnį, kad pastatytų savo rūmus. Vilnius turi labai daug kultūros paminklų. Vilniaus senamiestyje yra 20 katalikiškų bažnyčių, 4 ortodoksų bažnyčios, 1 evangelikų bažnyčia, 1 žydų sinagoga, 1 reformuota evangelikų bažnyčia ir viena rytų katalikų bažnyčia. Šitas miestas turi 21 vienuolyną ir 20 kunigaikščių rūmų. Aš manau, kad tiek daug skirtingų bažnyčių yra todėl, kad Vilniaus žmonių tautybės tokios įvairios.

Vilnius buvo pastatytas ant kalno, kur suplaukia dvi upės: Neris ir Vilnia. Žmonės turėtų parinko šią vietą dėl upių, kurios parūpino transportaciją, maistą, vandenį ir apsigyvimą. Aš manau, kad Gediminas parinko teisingą vietą Lietuvos sostinei.

Nerijus K. Aleksa, 8 a. klase

TAUTINIS ATGIMIMAS

Daug daug metų Rusija spaudė Lietuvą ir kankino lietuvius. Rusija uždarė universitetą, uždraudė spaudą ir bandė užspausti lietuvių. Pagaliau lietuviai nutarė priešintis. Žmonės pradėjo leisti laikraščius, J. Basanavičius parašė „Aušrą“, V. Kudirką – „Varpą“. Lietuviai skaitė apie nepriklausomybės idėjas ir kovojo prieš Rusiją. Lietuviai kovojo už Lietuvos nepriklausomybę.

Matas Čyvas, 9 a. klase

LIETUVIAIS ESAME GIMĘ

Mes gimėme lietuviais, mes gimėme ten, kur Gediminas kariau su kryžiuočiais, žemėje, kur rusai bandė užkariauti mus, bet niekada mūsų visiškai neužkariavo, žemėje, kur dabar yra sunkus gyvenimas, bet mūsų kraštas niekada nepasidavė. Del to mes galime sakyti, kad mes iš Lietuvos kilę, nes Lietuva dar čia yra.

Jonas Vaičiūnas, Lemonto Maironio lit. m-los 9 kl. mokiniys

JUOKUČIAI

— Ką sugalvojai? Kam pili vištoms kakavą?
— Žinau, ką darau. Noriu, kad sudėtų šokoladinių kiaušinių.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ PASKELBUS

1918 metais Vasario 16-tą dieną paskelbus Lietuvos nepriklausomybę, nepaisant visų trukdymų ir vargų, Lietuva po truputį pradėjo eiti pažangos keliu. Sunkumai trukdė valstybės tvarkomajam darbui, reikėjo daug pasiaukojimo organizuoti atstatymo darbus. Žmonių gyvenimo lygis pradėjo sparčiai kilti, nes visi bendromis jėgomis pradėjo statyti ir kurti.

Isteigus krašte daugiau mokyklų, pradėjo kilti žmonių gerovė, buvo pastebimi kultūros laimėjimai švietime, moksle, muzikoje, mene ir sporte.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo steigiamos ligoninės su gerai paruoštu personalu, tobulėjęs sanitarinės sąlygos. Pagręžę sveikatingumas, atsirado gerų gydytojų ir gerų vaistų.

Lietuvos nepriklausomybė kūrė jauni, gabūs ir laisvi žmonės, kurie drąsiai ieškojo naujų formų, naudodamiesi užsienio pavyzdžiais, patyrimais ir jų metodais. Lietuviškasis jaunimas, baigęs viduriniąsias mokyklas, galėjo sekmingai studijuoti užsienyje, o sugrįžęs kelti Lietuvos gyvenimo lygį.

Nepriklausomos Lietuvos žmonės rūpinosi ir nusmukusio žemės ūkio reikalais. Valsietiai pradėjo tvarkyti sodus ir dirbti apleistus laukus. Miestuose ėmė dygti fabrikai ir dirbtuvės. Įsikūrė „Maitas“, „Pieno centras“, Lietuvos Bankas, Čiurlionio dailės muziejus ir sporto salė.

Nelengva našta teko Lietuvos valstybės žmonėms, kurie kūrė naująją Lietuvą.

Gediminas Janušauskas, 10 a. klase

MANO MOKYKLA

Man patinka eiti į liuanistinę mokyklą. Man labiausiai patinka geografiją, aš išmokstu apie Lietuvos upes. Man patinka dainavimas ir tautiniai šokiai. Man labiausiai nepatinka gramatika. Tačiau lankytis šią mokyklą yra labai smagu.

Žara Kisielitė, Lemonto Maironio lit. m-los 3 sk. mokinė

APIE LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ

Per visą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpį žmonės turėjo didelį norą kurti naują gyvenimą. Lietuvos žmonės vieningai sukūrė nepriklausomybę ir vieningai dirbo, kad ją išlaikytų. Vieni dirbo miestuose, kiti – kaimuose, kur svarbiausia buvo atkurti apleistą žemės ūkį, nes tai buvo Lietuvos turtas. Žemė buvo žmonių pragyvenimo šaltinis, ir ja visi rūpinosi sąžiningai dirbdami.

Antanas Petkus, 10 a. klase

Nepriklausomybė paskelbus, Lietuvoje gyvenimo lygis pradėjo kilti, nes visi žmonės to norėjo, jie dirbo ir kūrė gražią naują Lietuvą. Visa tai žmonės galėjo padaryti tik dėlėmis pastangomis ir vienybe. Tūkstančiai žmonių stovėjo kurti apleistą žemės ūkį, kiti gerino sąlygas pramonėje, o treči rūpinosi Lietuvos mokslo. Kūrė įvairias mokyklas, kurios auklėjo naują jaunąją kartą. Visa Lietuva ėjo pažangos keliu į naują gyvenimą, kurio žmonės buvo išsiilgę per 120 metų Rusijos carų okupacijos laikotarpį.

Darius Jutzi, 10 a. klase

LIETUVOS ISTORIJA

Praėjus penkeriems metams nuo dr. V. Sruogienės mirties, aš jaučiu, kad ją gerai pažįstu, nors niekada jos nemaciau. Dvejus metus aš mokiausi Lietuvos istoriją, vartodama dr. V. Sruogienės vadovėlį, kuris veda mane istorijos keliu, pradedant senų senove ir baigiant Antruoju pasauliniu karu. Kiekvieną šeštadienį aš atsiverti šią knygą ir jaučiu, kad aš nesėdžiu mokyklos suole, o stoviu gyvoje rankų grandinėje su Lietuva. Jaučiu, kad aš matau kryžiuotų karus, Lietuvos knygnešius ir partizanų, kurie drąsiai kovoja, atgaudami Lietuvos laisvę. Už visą tai dr. V. Sruogienei aš tariau ačiū, jos mums palikote tokią puikią dovaną, kuri mus išmokė mylėti mūsų brangią Lietuvą.

Nida Masiulytė, 10 a. klase

ESU LIETUVIS

Aš esu lietuvis, gimiau lietuviu, mano vardas lietuviškas – Vytautas, mano pavardė lietuviška – Karalius. Lietuvoje aš niekad nebuvau, bet sapnuose aš ją dažnai lankiau. Aš mokaus liuanistinę mokykloje, žinau kalbą ir labai mėgstu Lietuvos istoriją. Man labai patinka žinoti, kad praeityje Lietuva buvo viena didžiausių Europos valstybių, ji turėjo garbingus kunigaikščius, kurie visa širdimi gynė kraštą. Aš žinau, kad Lietuva daug kentėjo, buvo dingusi iš pasaulio tautų žemėlapiu. Bet svarbiausia – ji prisikėlė. Aš žinau, kad ji gyva, o taip pat ji gyva ir mano širdyje.

Jei aš važiuosiu į Lietuvą, žinau, kad ji bus dar daugiau gyva, nes visa, ką aš išmokau iš vadovėlių ir mokytojų, aš galėčiau paliesti ranka, ir ji tikrai bus gyva.

Vytautas Karalius, 9 a. klase

SAUSIO 13-OJI

Daug kartų mūsų brangi tėvynė buvo prisilegta ir okupuota. Bet mūsų didvyriai dažnai be ginklų iki paskutinio lašo gynė Lietuvą. Jie nebuvo turtingi kaip mes, tačiau meilė Lietuvai buvo stipresnė už baime. Ačiū ir garbės jums, nes tik dėl jūsų drąsos ir kovų mes galime drąsiai sakyti: „aš čia – gyva“.

Nida Masiulytė, 10 a. klase

Sausio 13-oji diena mums primena tą dieną, kai keturiolika lietuvių žuvo, gindami savo žemę. Mes, mokyklos mokiniai, su degančių žvakučių liepsna, su gražių gėlių žiedais ir karštomis maldomis pagerbėme tos istorinės dienos aukas.

Julija Vallee, 10 a. klase

Sausio 13-tą mes paminėjome keturiolikos žuvusiųjų 11-ąsias mirimo metines. Jie žuvo, kad mes būtume laisvi. Tai mes pagerbėme, uždegę žvakutes ir sugiedoję:

„Kaip krentantys rudeno lapai

Subėgs atminimai širdin. Sustosim prie mylimo kapo Ir galvas nulensim žemai“.

Vida Mikalčiūtė, 10 a. klase

Lemonto Maironio liuanistinės mokyklos 7 skyrius. I eilėje: Adam Watson, Julija Ozers, Daina Annarino, Vyntas Kuncas, mokytoja Svajonė Kerelytė. II eilėje: Vilijus Palionis, Sigita Poskočimaitė, Kristina Bacevičiūtė, Vesta Zavistauskaitė, Andrija Radick, Algis Grybauskas. III eilėje: Andrius Aukštuolis, Matas Tamošiūnas, Agata Vyšniauskaitė, Gintarė Radvilaitė, Paulius Riškus, Darius Leitenantas. 7 skyriuje taip pat mokosi Vytautas Kapaciūnas ir Ramonas Stanciuskas.